



Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository



Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

35076
2.m.

~~John Chapman~~

~~John Chapman~~

18. Dec. 1871.



ԿԱՐՃԱԽՈՏ

ԱՆՕԹԱԳԻՐՔ
ԱՄՄԵՆ ՕՐՈՒՅՆ

Ի Հ. ՄԿՐՏԻՉ Վ. ԱԿԴԵՐԵՆ

35076



ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՍՈՒՐԲԻ ԴԱԶԱՐ

4842

GOVERNMENT

OF THE U.S.A. O.P.

ARMED FORCES

GOVERNMENT OF THE U.S.A.



ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Չատ կերպ սիրուն ու
օդականական աղօթքի գըր-
քեր ելած են գրաբառ և
աշխարհաբառ, որ ամեն-
նուն ձեղքը կան. այսու
ամենայնիւ ջերմեռանոց-
ները աղաչեցին, որ աւե-
լի համառօտ ու սպազ
գըրքուն մը ըլլայ. ամեն
օրուան համար, որ կա-

բԵնայ մէկը վլան միշտ
պահել, և ուր որ ըլլայ
նէ՝ բոլոր օրուան հարկա-
ւոր աղօթքները ընել։ Ա-
սոնց վախճառը լեցընելու
համար աս ովզո՞ւ դործ-
քը գլեցինք ու տպե-
ցինք։ ՏՌ ինքն ընդունի
մեր աշխատանքն ալ, բա-
րեսլաշտներուն աղօթքն
ալ, որով մենք ալ կըր-
կին մասնակից կըլլանք
հոգեոր բարեաց։





ԱՐԱԽՈՏԵԱՆ

ԱՆՕԹԻՔ

Յանուան Հօր և Արդարյա
Հագուստի ամբարձութեան :

Փառաք. քեզ Երկնա
ւո՞ր թաղաւոր, Երկնի և
Երկրի ստեղծողութեան
սլանով, ամենասուրբ Եր-
բորդութեան մի Ած և ՏՇ

ամենակալամենակարող:
 Փառքքեղտեր ըոյս իմեւ
 կեանիք իմ, որ ոչնչէ իոր
 ըիր բանական կենդանի,
 որսկէս զի քեզ Ճանիչնամ՝
 ու պաշտեմ. և քրիստո-
 նէական նը և ուղղափառ
 հաւատքի արժանի ըրիր,
 որ կաթուղիկէ եկեղե-
 ցւոյ օրէնքով ու բարի
 գործքով քեզ փառաւո-
 րելով՝ յաւիտենական
 կենաց ժառանդ ըլլամ:
 Առչափ առեն ալտուիր
 ինձի, որ ըրած մեղքերս
 առաջխարեմ, բարեգոր-
 ծութիւն ու առաքինութիւն

էւելցընեմ քու շնորհ
քովդ , միշտ սկառաստ
ըրալով բարի մահուան
և երկնից արքայութե:

Ծնորհակալեմ, որ աս
գիշերս ալ իս կենդանի
սկահեցիր , և ողջառուց
աս առաւօտս հասուցիր,
որ ելլամ'ի փառսքո աշ
խատիմ: Ուստի կաղա
չեմ որ փուճը չերթայ
ինձի ըրած բարերարու
թիդ ամմէն կողմանէ .
Հասկա հասնի իր վերջի
վախճանին , որ ես դու
մի միայն աղբիւը ամե
նայն բարեաց՝ մեր սրտին

Եցընողն և հանդէցըն-
նողը յաւլտեան:

Տուր ուրեմն քու ոք
շնորհքդ, որ աս օրս բոլոր
առանց մեղաց անցընեմ,
ամմէն բանս ու դործքս
՚ի վառս քո ընեմ, և քու
ոք կամքդ կատարեմ ըդ-
գաստութեա և արդարութեա
և ածակաշոտութեա, շխտակ
սրոով, մաքուր մոքով,
Ճշմարիտ խօսքով և ար-
դար դործքով: Քո՛ եմ
ես, և կեցո զիս, անակի-
տան ծառադժեմ և ա-
նարժան որդի: Քեզ բո-
լորովին կը յանձնեմ իս

ալ՝ ամմէն բանս ալ՝ որ
 քուիդ են բովանդակ .
 հոգիս, մարմինս, միտքս,
 կամքս, զգայարանքս .
 դուն իս կառավարէս աս
 օրս ալ և բոլոր իւենացս
 մէջն ալ . որսկէս զի քեզ
 մով . քեզ դամ դըտնամ,
 և յաւիտեան վառաւո
 րեմոք հրեշտակներուն
 և ամմէն սուրբերուն
 հետ, ամէն : Փառք հօր և
 որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ .
 այժմ և միշտ և յաւի
 տեանս յաւիտենից . ա
 մէն :

‘ԵՇԵԳՈՐԾԱՆԱԼԻ’ ՀԱԽԱԳՈՅ :

Խոստովանիմ և հաւատամ, զի դու ես ածիմ և առ, հայր և որդի և հոգի սուրբ • մի ած, և երեք անձն • և մինդ ’ի սբ Երրորդութե՛ միածին որդի աստուծոյ մեղի համար Եկար մարդ Եղար ’ի սբ ածածին կուսէն մարիամայ • և խաչիւ և մահուամբ և յարուք քով մեղ Երկնաւոր հօրդ հետ հաշտեցուցիր, ու բաշխեցիր մեղի հոգւոյդ սըր-

բոյ շնորհըը , որ կարե-
 նանիք ճշմարիտ հաւատ-
 քով և բարի դործքով
 վրկութե հասնիլ , հիմա
 հոգւով . յարութ օրն ալ
 մարմնով : Կըհաւտամ
 միամիտ սրտովինչ որ ալ
 յայտներ ես աստուած
 իմ , առաքելոց , մարդա-
 րէից և վարդապետաց
 բերնովը և գրքովը սուրբ
 կաթուղիկէ եկեղեցւոյ .
 որուն հաւատարիմ և
 հնազանդ որդիիս կըդա-
 ւանիմ : Դուն իս պահէ
 աս ո՞ք հաւատքիս մէջ
 մինչեւ 'ի մահ :

Յասոյ :

Յոյս իմ ես դու տէր
 ած իմ. և անտարակոյս
 գիտեմ, որ ինչ որ մեղի
 խոստացար նէ՝ կուտաս,
 ասդին շնորհք, և անդին
 վառք անվախճան, թէ
 որ մենիք ալքու խօսքդ
 պահենիք, ու հաւատա-
 րիմծառայուն և որդի-
 ութի քեզի ընենիք նէ:
 Յոյսս չեմ դրեր իմ
 վրաս, և ոչ ուրիշի վրայ.
 այլըլորովին կապաւի-
 նիմքու անբաւ դթուեդ

և մարդասիրութեղ : Մի
այն խընդրեմ, քու ձեռ
քըդ իմ վրաս ըլլայ, ու
առաջնորդէ խմտկարու
թես, որ ի՞նչ որ կըսու
սամ նէ .քեզնէ .քեզմովն
'ի .քեզ, բարի գործքով
կարենամ ժառանգել
յաւիտեան :

Միւս :

Աէր իմ, որ իմ, ած
իմ, մի միայն բարի և բա
րերար . քեզ կըսիրեմ
ամմէն բանէն 'ի վեր, իմ
կեանիքէս ու հոգիէս է-

ւել, ոչ Երկիր և ոչ Եր-
 կինք կը լնան խքու սի-
 րոյդ բաժնել, ոչ հան-
 գիստ, ոչ նեղութի, ոչ
 մեծութի, ոչ աղքատու-
 թի, ոչ կեանք և ոչ մահ
 կը լնան մէկ հատիկ սի-
 րականս ինձմէ զատել:
 Քեզ կըսիրեմ ծայրա-
 դոյն սիրուլ, վասն զի ըստ
 ինքեան բարի ես և ամե-
 նաբարի և ամենայն բա-
 րի, միանգամայն և բա-
 րերար. ուստի չեմ կըր-
 նար մոռնալ ինձի ըրած-
 անբաւ բարիքդ: Քու սի-
 րոյդ համար եղբարս

ալ կըսիրեմ սրտանց ին-
ծի չափ, և իրեն բարիքը
ինծի պէս կուղեմ. ինծի
չարիք ընողին ալ բարիք
ընեւս տըր՝ կըխնդրեմ: Միւ
այն դու տուր ինծի հա-
ւատարիմ մնալ միշտ՝ ի
սէրքո, և դալ հասնիլ՝ ի
վայելումն սիրոյքո յա-
ւիտեանս յաւիտենից.
ամէն :

Սուրբ Ածածնայ:

Մարիամ կոյս՝ սրբու-
հի անարատ՝ մայր աս-
տուծոյ. և մայր մեր,

Երկնի Երկը թագուհի .
 Դուն ես միայն յետ աս
 տուծոյ մէկ հատիկ մէլ
 յոյսևապատէնը . մէծու
 թէդ կեօրէ գթասիլոտ ,
 գթութէդ հետ առատ ,
 առատութէդ ալ ամմէ
 նուն սիրող սիրելի : Աղ
 քատ եմ ես հոգւովքան
 մարմնով . քու առատ ո
 ղորմութէդ կարօտ . քու
 ձեռքդ է ամմէն շընորհ
 քին դանձը . դու աւելի
 քան զիս գիտես իմողոր
 մելութիս , անոր կեօրէ
 ինծի ողորմէ . ոտքդ կիս
 նամ , կաղաչեմ կըսպաղա

տիմ, դուն ինչպես գի-
տես նէ՝ հոգիս հոգա. և
որչափ որ կըսիսալիմ,
դուն իս Ճամբարէր. որ
ասլահով հասնիմ իւմ
վախճանիս՝ զոր ած կու-
ղէ, իրեն ծառայելով
զի՞քը դանալ ու վայլել
աւիտեան :

Պահապան հըշշուակին :

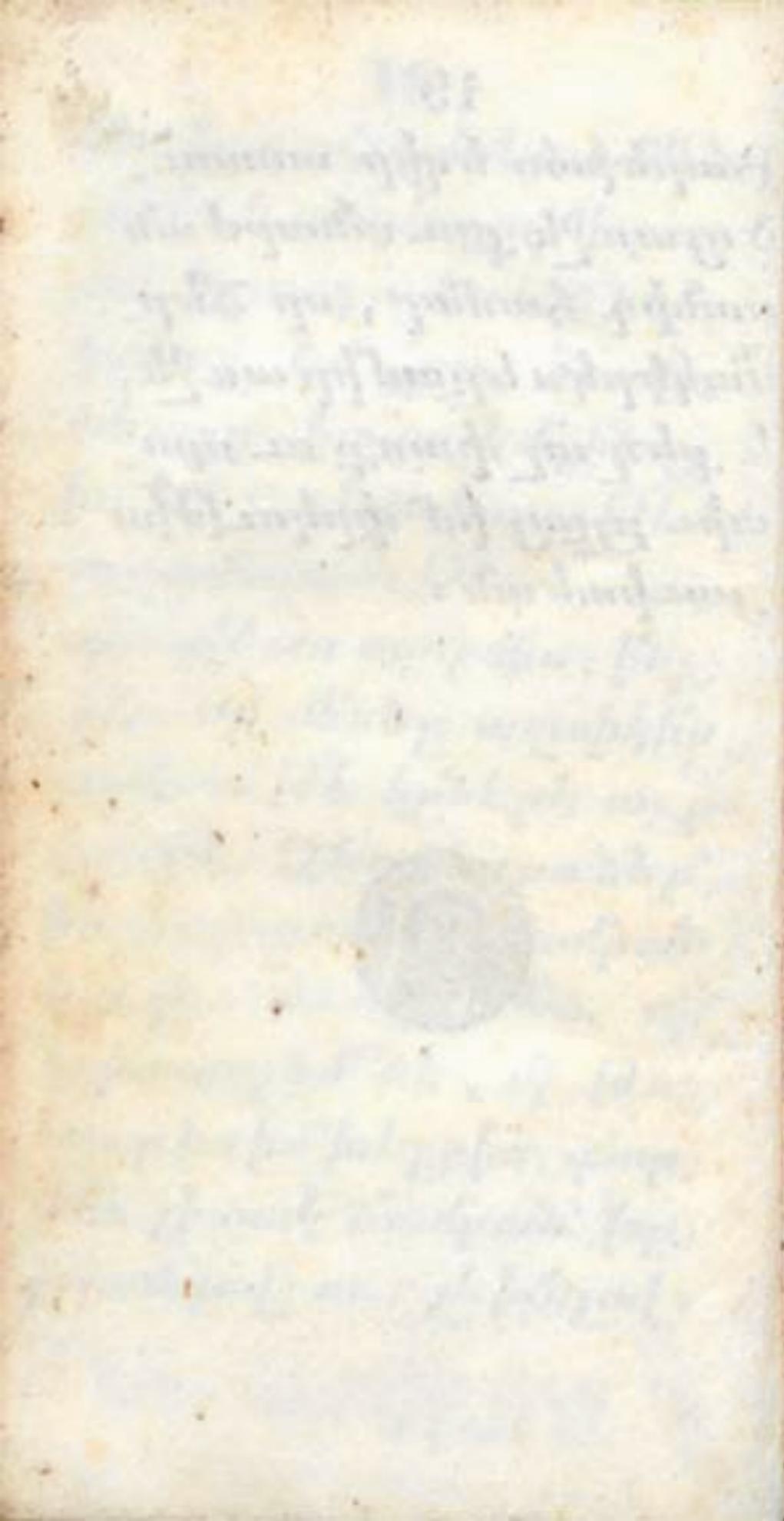
Յիշխան վառաւոր՝ հը-
շշասկ աստուծոյ ամե-
նակալի, որ անոր հրա-
մանովը՝ ծնած օրէս ին-
չուան աս օրս իս կըսկա.

ՎԵԼԱԿԱՀԱՐԱՆ

Հեսկըսահսլանեսամմէն
 չարէ, և անդադար'ի բա-
 րին կըսորդորես : Ծնոր-
 հակալ եմ քու երախ-
 տեացդ . կաղաչէմ չինայ-
 իս իմ առերախոռութես
 ու տմարդութես . հա-
 սլա գթասս ովորմիս, ինչ
 սլէս որ մենիծը պղտիկին
 պակսութե կըներէ աչք
 կըխփիէ : Չեռքէս բոներ՝
 իս արքայութե ճամբան
 կուզես տանիլ . ես որ
 կըխոտորիմ նէ , մի թո-
 ղուրիս իմ խելքիս, դար-
 ձու շխակ ճամբան՝ իր-
 բատելով ու չեխելով :

Բարեխօս եղիլ ասու-
 ծոյառջել քու անարժան
 սահիդ համար, որ Ճեր-
 մակերես ելլամիլ առջել,
 և քեզ ալ վառք ու սպա-
 տիւ ըլլայ իմ վրկութիս
 յաւիտեան :









ՊԱՏԱՐԱԳԻ

ԱՆՕԹԻՔ

Փա՛ռք պատիւ և եր-
կը բագուցի ի բարձուն
հօր և որդոյ և հոգւոյն
սրբոյ, այժմ և միշտ և յա-
ւիտեանս յաւիտենից ա-
մէն :

Գոհանամ զքէն ար,
որ իս անարժանս արժա-

նի ըրեւ.քու առջևդ դաշ,
 քու մեծութեղ հետիօ-
 սիլ, իմյարդութեսընել,
 և մասնակից ըլլալ ար-
 դեանց փրկչիս՝ սբ պա-
 տարագը տեսնալով ու
 լելով։ Աս խորհուրդիս
 մէջ երկնաւոր հօրդդու-
 թը և ոլորմութելը պայ-
 ծառ կերենայ, որ մեր
 փրկութեանը համար և
 մեր սիրուն՝ քու ածոր-
 դիդ մատնեցիր՝ ի չարչա-
 րանս և ՚ի մահ։

Որդւոյդ միաձնի սերը՝
 կըսայտնուի, որ յօժա-
 լուքանիձդ առիր՝ չէ թէ

միայն մեռնիլ խաչի վրայ,
 հապա սուրբ մարմինդ՝
 սուրբ արիւնդ ալ մեզի
 համար զոհ ընելովք քեզ
 մեզի բաշխել ուղեցիր
 ամմէն օր՝ հաց կենաց և
 բաժակ անմահութե:

Հոգւոյդ սրբոյ քաղց-
րութիր ու մարդասիրութիր
կըտեսնուի, որ բովան-
դակ եկեղեցւոյ և իւրա-
քանչիւր հաւատացելոց
շնորհքիդ աղբիւրը կը-
բանասքնի արդիւնքովը,
ու հոգիւր հարստու-
թենով մեզ կըփարթա-
մացընես. Երկը երկինք

մեր սիրով կըվերցընես,
և ժամանակաւոր կեան
քովյաւիտենական կե-
նաց կըհասցընես։ Գո-
հութեա վիառք քեզ ամե-
սուրը երրորդութե 'ի
հրեշտակաց և 'ի մարդ-
կանէ. վիառք քեզ։

Ասսուրբապարագս
կըտեսնամ 'ի վիառս ոք
երրորդութեդ, իմ մեզ
քերուս թողութե գլու-
նալու, նոր նոր շնորհք
առնելու, և շնորհակալ
ըլլալու քեզ ոք ամմէն
բարերարութեցդ։ Աս է
սուրը եկեղեցւոյ դիտա-

որութեղ . ընդունել ած
իմ; և իմ մասնաւոր նիկէթ
ներս ալ կենդանեաց և
մեռելոց համար :

Ընթերցուածին՝ Ա-ն պարա-
նին ուշ դիւ . Հաւապատճին
ալ յշտբանն ըստ . ու եւել-
ցուած առ աղօթիս :

Ո՛վ անուշ ու համել
ճաշակ սուրբ ազքայու-
թե , որ դու ած իմ մեզի
կուտաս կոր սուրբ սկա-
տալադի սեղանին վըայ-
ուր դեռ պատրաստու-
թե կըլլայ կոր երկնային

ամենաՃաշակ մահանայ
 ին լիջնալու, Հացին 'ի
 սպատուական մարմին, և
 դինիին 'ի սուրբ արիւն
 քո՞ի վոխուելու : Ասոր
 Համար կարդառորեցիր՝
 որ ոք եկեղեցիդ մեր սիր
 որ միտքը բանայ սպատա
 րադին առջի խօսքերովը,
 մարդարեական և առա
 քելական կարդացմուն
 քովը, սուրբ աւետարա
 նին խօսքերովը, և Հան
 գանակին Հաւատոյ դա
 ւանութերը • որպէս զի
 Հասկընանիք, թէ լինչովէս
 մեծ բան է աս սուրբ

խորհուրդը՝ որ հիմա պիտի
 կատարուի ՚ի յիշա-
 տակ խորհրդոյ վերնա-
 տան և խաչի և ՚ի փրկու-
 թի մեր։ Ուստի կազա-
 չեմ որ իմ, որ մաքրես
 ու պատրաստես իմ միտ-
 քը ալ սիրոս ալ, որ
 ըսլայ թէ անարժանու-
 թք ՚ներկայ ըլլամ ահա-
 ռոր և մեղսաքաւիչ ուս-
 տարագիս, հապա քո-
 չնորհքովդ արժանի ըլ-
 լամ մասնակից ըլլալու-
 ամմէն բարեաց սուրբ
 խորհրդոյս։

ԶՂՋԱՎ:

Ասոր համար նախ և
առաջ կըզդամ բոլոր
սըրտանց իմ ամմէն մեղ-
քերուս վրայ, որ հաշտ
ըլլամ իմ ստեղծողիս
հետ. կըցաւիմ ստուգա-
պէս որ շատ անդամ քու-
անուշ խաթրիդ դակեր
եմ, քեզ սրդողցուցեր
եմ, յուիս արխանը ոտքի
տակ առեր եմ, ամմէն
կերսկով ապերախտ եմ.
դրտուեր ածային երախ-
տեաց: Մեղայ առ մեղայ,

և զանօրէնութիւն իմէս
 ինձէն գիտեմ, ամենա-
 կալ առ թող զմեղս իմ,
 ինչպէս մանասէին . ած
 քաւեան զիս զմեղաւո-
 րս, ինչպէս մաքսաւո-
 րը : Հայր մեղայցերկինս
 և առաջի քո, դոչեմ ա-
 նառակը որդիին հետ . յի-
 շեան զիս առ, յորժամ
 դայցէս արքայութեք.քով,
 կաղաչեմ աջակողմեան
 աւաղակին պէս : Որ ըս-
 տեղծերդ զիս, ողորմեան
 ինձ, կողկողիմ տայասայ
 պոռնիին պէս : Մադդա-
 ղենացիին կատարեալ

դարձը տուր ինձ : Առ
 զոսս Պօղոսինման սուրբ
 ըլլէ : Պետքոսի արցուն
 քովը իս սրբէ . Լուսա
 որչայ չարչարանիքովը ,
 և ամենայն սբց Ճկնու
 թենովը ազատէ զիս իմ
 մեղքերէս . մանաւանդ
 սուրբ սպատարակիս ար
 դիւնիքովը վոխէ զիս 'ի մե
 լաւորէ յարդար , քարէ
 զէն սիրաս 'ի մարմնէ զէն ,
 հին մարդս 'ի նոր մարդ ,
 անսուրբս 'ի սուրբ :

Առաջադրութիւն :

Երկրորդ՝ կառաջա-
դլեմքու շնորհովդ աս-
կից ետև անձս առնել
մեռնիլքան թէ մէյմալ
քեղմեղքովսվացընել
արունս թափել մարտի-
րոսի պէս՝ քան թէ ու-
րանալ իմպարտքս ած-
սլաշտութէ։ Դու գիտես
ոէր՝ ստեղծօլ սրտիս ,
որ կուզեմ կըմափա-
դիմքեղ ծառայել , քեղ
սլաշտել , քեղ սիլել 'ի
բոլոր սրտե . բայց իմ տը-

կարութես, ու չարութես
 հետեւող կը լլամ մարմնոյ
 քան հոգւոյ, աշխարքի
 քան երկնքի, սատանայի
 քան աստուծոյ: Ուստի
 կաղաչեմ, դու ամենա
 կարօղ՝ ամենինստ և ա
 մենաբարի առ իմ; իմ առ
 կարութիս զօրացո՛, իմ
 տգիտութիս սորմեցո՛,
 իմ չարութիս վեցցո՛, մար
 մինս հոգւոյս հնաղան
 դեցո՛, աշխարքի չարօրի
 նակներէն հեռացո՛, սա
 տանային փորձութինե
 րէն ասլրեցո՛: Ես իծմով
 չեմ կրնար խոտորիլ 'Ե

չարէ և առնել զբարի,
 բայցք քեզմով ամմէն բա-
 նի կարօղ կրթամ, որ զօ-
 բութի իմ, որ հաստա-
 տիչիմ, որ ապաւէն իմ,
 որ փրկիչիմ:

Աշխարհի պատկին ապէնը :

Տրքուսիրուդ համար
 սիրով կրհաշտուիմ ամ-
 մէնուն հետ, որ դուն ալ
 ինծի հետ հաշտ ըլլաս
 մարդասէր. ամմէն թշնա-
 մեացս կըներեմ, ինչպէս
 դուն ալ միշտ ինծ կընե-
 րես ներողամիտ որ. որ

սլես զի կարենամ հա-
մարձակ աղօթել, թող
մեղ զարտիս մեր, որ-
սլես և մեք թողումք մե-
րոց սկարտասկանաց :

Սաբբա առաջնորդ :

Այս առ, սլատի ըլլայ,
Քրք սկսոր ըլլայ, որ ես
մեղաւորս ալ սուրբ ըլ-
լամ, 'ի մարդկանէ հրեշ-
տակ դառնամ, ու գամ
երկինք ըոլոր սուրբե-
րու հետ՝ հրեշտակներու
հետ միասեղ քեղ եր-
գեմ երեքսրբեան օրհ:

ներդուիր լիասիրտ լիա-
 բերան յաւիտեան , ու
 ծարւած սիրտս զովացը-
 նեմ քու անբաւ կարօ-
 տովդ , ած սրախ իմոյ ,
 բաժին իմ ած յաւի-
 տեան . բաժին իմ ես դու-
 մը . ծարաւի է անձն իմ
 առ քեզ ած , երբ եկից
 երկեցայց երեսացդ աս-
 տուծոյ . յագեցայց յե-
 րեիլ փառաց քոյ , ով
 ուսւորեալդ յամ արա-
 բածոց . քեզ փառք յաւի-
 տեանս :

Առաքել է ինչու ին

Ճշմարտապես խոս-
տովանիմ և հաւատամ,
և հաւատով երկիր ուղա-
գանեմ, զի դու եսքն
դառն աստուծոյ՝ որ
բառնաս զմելս աշխար-
հի : Դու նոյն ես՝ որ
վերնասունըքեղ տուիր
մեղ կերակուր՝ հացին
ու գինին տեսքովը . հի-
մա ալ զնոյն խորհուրդ
կատարեցիր քահանային
բերնովը, որ քու դիմա-
ցեդ ըստ, այս է մարմին

իմ; այս է արիւն իմ։ Դու
նոյն ես՝ որ խաչին վրայ
նոյն պատարագը մա-
տուցիլ, որ հաշոեցրնես
զհայր ը արարածս։ և
նոյն պատարագըքահա-
նանքու կողմանէդ մա-
տուցանելով կըհաշոե-
ցրնէ մեղաւորներս ամ-
մէն օր։

Հայր Երկնաւոր ըն-
դունէ քու միածնիդ
հետ մեր սրտին պատա-
րագնալ, և մեղձանցիլ
որսկէս Եղբարս յնի ան-
դրանիկ մեր Եղբօրը։ որ
ինչպէս ինքն է ընութե

Հարազատ որդի , մենք
ալ չենոքով քու որդիքը
ըլլանք , և չբաժնուինք
քեզմէ ու իրմէն յաւի-
տեան :

Եւ դու հոգիդ սուրբ
աստուծոյ , որ աղաւնիի
տեսքով երեցարյոթ վսայ
'ի յորդանան , ու հիմա
ալինջարաներնոյթ կեր
պով իր մարմնոյ և ա-
րեան խորհրդոյ վսայ . Ե-
կուր աղաչեմ մեր վսայ
ալ հանգչէ հեղիկ աղաւ-
նիի սկս . ու սրբելով
զհոգի և զմարմին մեր՝
ըրէ արժանաւոր բնա-

կարան սուրբ երրորդու-
թեղ հօր և որդւոյ և
հոգւոյդ սրբոյ . ամեն :

Ընդ ուս և մեղին :

Ո'վ ամենասուրբ եր-
րորդութի, որ ընտրեցեր
զամենայն սուրբս քո, և
ամմենուն թագուհի ը-
րիր զամենասուրբ կոյս
մարիամ ածածինը, ա-
նոնց անուանը ու ար-
դեանոցը յիշատակովը սբ
սեղանիս առջևը, մանա-
ւանդ զօրութիոյն սուրբ
սլասարագիս սուրբը ըրէ

իս ալ, և բոլոր սուբը ե-
 կեղեցւոյ որդիքը • Իեն-
 դանիքը պահէքու շնոր-
 հացդ մէջ, և մեր նորի-
 ցելոց հանգիստ շնորհէ
 արքայութե՞ • ողորմեա
 մեր ծնողաց և ազգակա-
 նաց հոգիներուն, և ա-
 մենայն հաւատացելոց
 Աղորմէ ողորմէ հոգւով
 մեռած կենդանիներուն՝
 անզեղջ մեղաւորներու •
 դարձ տուր ամենայն մո-
 լորելոց • որովհետեւ ամ-
 մէնիքն ալքու ճառքիդ
 սուղծածն են, և գինան-
 դին արեան անարատգա-

ոլնն աստուծոյ , որ ՚ի
վերայ որբոյ սեղանոյս :

Հայը մերը , ու Միայն սից
մատակար ըստ : Ի սաւը ՚ի
սուրբին խօսքեցը մէփփ առա ,
երկըսպագէն , ու ըստ :

Սրաովս երկըսպագե
լով վիավաքով կըպագ
նեմյա վրկիչ իմ քու ոք
հինգ վէլքելոդ , ուսկից
որ բխեց ինձ կենաց աղ
բիւրը , վրկութեցոյսը ,
ճշմարտութեցոյսը , աղա
տութեց գինը , ներողու
թե առաստելը , մար-

դասիրուեցութը, ամ
 մէն բարիքներուն գան-
 ձը: Ո՞վ խաչելեալ սէր
 իմ, ո՞ր իմ. աս ինչ շը-
 նորհք էր՝ որ ինծի ըրիլ,
 իմ վրաս կեանիքդ դրիլ,
 որ եսյաւիտենական մա-
 հուանէ խալըսիմ. ինծի
 համար չարչարուեցար,
 որ եսհոգւովս հանդչիմ.
 ինծի համար մեռար, որ
 ես կենդանանամ. ինծի
 հոգիոր կերակուրեղար,
 որ ես ապրիմհոգւով, և
 սուրբ մարմինդ Ճաշակե-
 լով՝ իրաւունք ունենամ
 յարուեց փառաւորեալ

մարմնով : Աելք անուն յն
սիրով քով ճմշեա սիրտ
իմ քարեղեն : Տեհնչալի
տեսլեամբդ տուր ինձ
յադենալ տըր յու քոյ : Յօղ
արեան քո տըր ցողեա 'ի
հոգիս , ցնծասցէ անձն
իմ :

Գառհանամք պատին արքին :

Գոհութիւնեղանեսաւ
չայցր երկնաւոր , որ
միածնիդ սպասարադը
ընդունեցիր մեր հաշտու
թել ու վրկութել հա-
մար : Կաղաչեմ , մի զըր-

կեր իս ալ' ի մանակցու
 թէ սուրբ խորհըրդոյս .
 թէ և արժանի չըլլամ
 սըրութի առնուլ, գոնէ
 վավաքով մանակից ըլ
 լամ հողմոր հաղորդու
 թէ : Գոհութիքեղան
 չափ՝ քո թագաւոր, որ
 իս արժանի ըրիը ներկայ
 գոնուելու նըստաարա
 դիդ : Կաղաչեմ, մանա
 կից իս ըրէ վշտանիքի
 սուրբ սեղանոյդ՝ որ 'ի
 վերնատան, և կաթուա
 ծոց սուրբ արեանդ, որ
 'ի գողդոթա . որուն մի
 միայն կաթիլը իս կընայ

բժշկել ամսէն Հոգեռը
հիւանդութէս, քաւել
իմ բոլոր մեղքերս, ու
ոք ընելև միացընել զիս
ընդ սրբութեղ սրբոյ:

Գոհութիւն օհնութիւն
քեզ' բարձունսամենա-
սուրբ Հոգիդ, որ իմ սր-
տիս կարօտը ու բաղձան-
քը կատարեցիր սուրբ
պատարագը տեսնալու:
Տուրինծ կաղաչեմմաս-
նաւոր շնորհք մը • որ
աս պատարագիս բարիքը
Ճանչնամ, խըյմէթը գիտ-
նամ, ոլտուղը տեսնամ,
վարչս աղէիլի փոխելով,

առաքինութեալասորկեալու էտեէ լյնալով, և
սրբութեալանալով 'ի
սերքո ուլաղբիւր սիրոյ:

ՕՌՀՆԵԱԼ ԵՂԻՐՈՒԹԵԱՆ :

ՕՌՀՆԵԱԼ ԳՈԼԵԱԼ և
փառաւորեալ՝ երիցս նը
և մի տըր, Եղրորդութեալ
անբաժանելի, օրհնեէ իս
կաղաչեմել իմը ընտանիքս
և աղքականներս ու բա-
րեկամներս, բարերար-
ներս ու չարարարներս.
որպէս զի ամմէնքս ալ-
քու ճամբէդ գուրս չեւ

լանիք, և երախտեացգ ա-
պէրախտը ըրլանիք, հասկա
դործքով երախտագէտ
ըլլանիք, ու քեզ փառա-
ւորենիք այժմ և միշտ, և
յաւիտեանսյաւիտենից-
ամուն :

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000





ՀՅՈՒՅՏԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԽՐԿԱՌԵԱՆ

ԱՂՕԹԱՔ

Հ ԱՎԻՌԱՎ և Ճշմար
տութեքքեզ Երկրագագե-
լով, և սրառվս ծընրա-
դրութե ընելով դոհա-
նամզքեն որ ած իմ, որ
ասօրս ալ ինծ պարողեւե-
ցիր ողջ առողջ անցընել,
ու Երիկունը հասնիլ. որ

ցորեկուան աշխատան
 քէն ետև դիշերը հանգ
 չիմ, որով կարենամնո
 րէն աշխատիլ 'ի փառս
 քո և յօդուտ հոգւոյս,
 կըկին կըկին շնորհակալ
 եմ.քու անբաւ սիրոյդ,
 որ բիւր կերպով բարիք
 ինծ ըրած ես ինչուան
 հիմա հոգեոր ու մար
 մնաւոր, և այսու ամե
 նայնիւ միշտ կըներես իմ
 սկակսութիներուս, կը
 համբերես իմ ապերախ
 տուես, կըսպասես դար
 ձիսուասպաշխարութես
 Դու ող դթած՝ երկայ-

՚ամիտ և բազումովորմ,
 ըստ և շնորհք տուր ինձի,
 որ իրիկուան մթուն միտ
 քըս բացուի, ու Ճանչ
 ՚ամ ամմեն սխալմունքս,
 ու իս շոկեմ. ինչպէս
 աղեկ դիտեմ որ աս բո
 լոր օրս ալ շատ անդամ
 սխալեցայ մոքով, իսու
 քով, ու գործքով։ Կը-
 ցաւիմ ճշմարիտ սրտանց,
 որ ինչպէս որ պէտք էր՝
 անանկ քեզ չիսիրեցի, ո
 րով եղբայրսիրութէ ալ
 շատ պակսեցայ. առելի
 անձնասիրութե, հըսլար-
 տութենով, ՚ախանձով,

ու բարկութենով շար-
ժեցայ. (մանաւանդ առ
ան յանդանին տեղը ե-
ղայ ասօրս . . .) մեղայ մե-
ղայ, փիւշման եմ:

Սաղմուն :

Աղորմեան ինձ ած ըստ
մեծի ողորմութե քում,
և ըստ բազում գթութե
քում քաւեան զանօրեւ-
նութես իմ: Ցողեան յիս
մշտկաւ, և որ եղէց, լուա
և քան ըղձիւն սպիտակ
եղէց: Սիրտ ոք հաստա-
տեան յիս ած, և զհոդի:

ուղիղ նորոգեա 'ի վորի
իմում: Կորոգոլ հնու-
թեց նորոգեա և զիս,
նորոգ զարդարեա: Ի
ձեռաքոյ յանձն առնեմ
զհոգի իմ: Քեզ վահոք
թաղաւոր իմ և ած իմ:

Զերեկոյի զաղօթս
մեր ընկալ տըր բարեխօ-
սութե ծնողի քո և ա-
մենայն սրբոց, և առա-
քեա 'ի մեզ տըր զօդնու-
թե յերկնից յաթուոյ
սրբութե քո:

Գրիգորի նաբեկասոյ ա-
զօնիւ ընտեհմ աբհաւը գի-
շերայնոյ :

Ընկալ քաղցրուք տը
տծ հզօր, զդառնացողիս
զաղաչանս : Մատի՛ր գը-
թուք առ սկառկառեալս
դիմօք : Փարատեան ամե-
նապարփե՝ զամօթական
տիրութիւն : Բարձ յի-
նէնողորմած՝ զանբերելի
ծանրութիւն : Անջրակե-
տեան հնարաւոր՝ զմահա-
ցու կրթութիւն : Աւա-
րեան միշտ յաղթող զիսա-

բողին հաճութեա: Բա-
 յագրեա վերնային՝ ըզմո-
 ւելոյն մառախուղ: Կըն-
 քեա կեցուցիչ՝ զկորու-
 չին ընթացմունս: Ցը-
 րուեա ծածկատես՝ դըմ
 բըոնողին չար գտնունս:
 Խորտակեա անքնին՝ ըդ-
 մարտողին դիմեցմունս:
 Տնագրեա քո անուամբդ
 զլուսանցոյց երդ յար-
 կիս: Պարփակեա քո ձե-
 ռամբդ զառաստաղ տա-
 ճարիս: Գծագրեա քո
 արեամբդ զմուտ սեմոց
 սենեկիս: Կերպացո՛ զքո
 նշանդ ՚ի հետս ելից մալ-

Եռղիս : Ամրացոքու ա-
 ջովդզհանգառեանիսխըշ-
 տի : Մաքրեցես 'ի հաղ-
 բից ղծածկարան անկող-
 նոյս : Պահեսցեսքու կա-
 մօքդ զտառապեալ անձե-
 ռուոյս : Անխարդախ ա-
 րասցես զքո շնորհեալ
 շունչ մարմնոյս : Կա-
 ցուսցես շրջափակ զպար-
 զօրուդ երենայնոյ : Կար-
 գեսցես 'ի դիմի ընդդեմ
 դիւացն դասու : Տուր-
 հանգիստ բերկութե-
 մահահանգոյնսնիրհման
 'ի խորութե դիշերիս ,
 բարեխօսութե հայցուա-

δηροց սրբոյ ածածնիդ
 և ամենային ընտրելոց :
 Ամիսովիեալ սլարուրեա
 զպատռւհան տեսութեց
 զբայարանացսիմաստից,
 անզարհուրելի զետեղ
 մամբ 'ի ծփական խոռո
 վութեց, կենցաղական
 զբաղմանից, անըրջական
 երաղոց, խօշականաց ցնո
 րից, յիշատակաւքոյյու
 սոյդ՝ սննիսասելի պաշտ
 ականեալ : Եւ սթափիեալ
 վերստին 'իննիմանէ ծան
 ըութե՛ ամենաղղաստ
 արթնութե՛, հոգենորոգ
 զուարթութե՛ 'իքեղ ար

Ճանացեալ, զայս ճայն
մաղթանաց բուրմամբ
հաւատոց քեզ ամէնօրհ.
Նեալթադաւոր վիառաց
անձառից՝ վիառաբանու-
ղաց երկնագումար իսրմ
բից երդակցեալ յերկնա-
առաքել։ Զի դու վիա-
ռաւորեալ ես յամենայն
արարածոց յաւիտենից.
ամէն :

Մաղթանի առ նբ կոյսն :

Անկանիմք առաջի քո
ածածին, և աղաչեմք
զանարատ զիոյսդ. բարե-

խօսեած վնա անձանց մերոց, և աղաքեած զմիածին որդիդ՝ փրկել զմեղ 'ի փորձութեած և յամենայն վտանգից մերոց։ Առքեղ ապաւինիմք ամենասըրբուհի, գերադոյն և հրաշալի, և բաշխօղ բարութեց, աղբիւր ես ծարաւեաց և հանգիստ աշխատելոց, և եղեր վերընկալ ածային բանին։

Երգ առ աբ ածածին։

Մայր սուրբ սքանչելի լուսոյն, որ զածն ամե-

նայն յաւիտեանց յորու
վայնի քում կլուցեր, և
ցնծութեաշխարհի ծնար
գբանն ած. աղաչեմք,
Մայր սուրբ բարեխօ-
սեա:

Աղաչեա վասն մեր
զառ 'ի քէն զմարմնա-
ցեալն ած. որ խոնարհե-
ցաւ 'ի հայրական ծոցոյ,
էառ մարմին ըստ մարդ-
կային բնութես առնել
խաղաղութե յերկինս և
յերկրի. աղաչեմք:

Աղաչեա: Կերել մեղ
անտես առնել զյանցանս
մեր, և տալ օդնականու-

ԾԵ ԸՆԴԴԻՄԱԿԱԳ ԸՆՆԵԼ
ՀԱԿԱՌԱԿԱՄԱՐՄԻՍՆ ՚Ի
ԱՎԱՏԵՐԱՊՄԻ ։ ԱՂԱՃԵՄՔ :

ԱՂԱՃԵԱ: ԶԵԼՈԵԱԳԵՆ
ԱՎԱՏԵՐԱՊՄՈՒՆԻՔ , ԴԱ-
ԴԱՐԵԱԳԵՆԻ յարձակմունիք
ԾՆԻԱՄԵԱԳ , ԹՆԼԵԱԳԵ
ԱԵՐ և արդարուն 'Ի յեր-
կըրի ։ ԱՂԱՃԵՄՔ :

ԱՂԱՃԵԱ: ԱՃԵցուցա-
ՆԵԼ յերկըրի մերում ըգ-
քաղցր բղխումն աղքե-
րաց ։ Պառատ պտղաբե-
րութիւն բուսոց և տըն-
կոց՝ առ 'Ի զուարժալիլի-
նել ամ հարկաւոր պի-
տոյից մերոց ։ ԱՂԱՃԵՄՔ :

Աղաչեա: Զի միաբա
նեսցէ զեկեղեցի իւր նը՝
շինեալ'ի վր հիման ա
ռաքելոց և մարդարէից •
պահել անարատ մինչեւ
յօր երեկելոյ գալստեան
իւրոյ. աղաչեմք:

Աղաչեա վն մեր սրբու
հի զմիածին քո զոր
դին և վասն հոգւոցն
հանգուցելոց՝ ընդունել.
յարքայունին երկնից, և
տալ մասն և բաժին ընդ
ոքս ամենայն. աղաչեմք:

Յիշեա տը և ողորմեա:
Եւ ևս առաւել զյոր
դորումն սիրոյ և զգործս

բարեաց սլարդել մեզ
ինդըեմք :

Տուր մեզ ողբ ած մեր :
Զանձինս մեր և զմի-
մեանս տն ոյ ամենակա-
լին յանձն արասցուք :
Քեզ ողնդ յանձն եղի-
ցուք :

Ողորմեաց մեզ տէր ած
մեր ըստ մեծի ողորմու-
թէ քում . ասասցուք
ամբեան միաբանութէ :

Տը ողորմեա , տը ողոր-
մեա . մայրոբը բարեխօսեա
առ ողբ վասն մեր :

Աշօթ + առ Սբն . Յակովի :

Սուրբ Յովսէփ ածա
հայր , որ յսիս հայր կո-
չուեցար , կոյս փեսայ ա-
մենասուրբ կոյս ածա-
ծնի , ինծ ալ հայրուն ըրէ
կաղացէմ ըոլոր կենացս
մէջ ինչուան ՚ի մահ . և
ինչպէս որքեզի սլէս եր-
ջանիկ մահ ունեցող չէ-
ղած , որ դլսուդ քովը
կեցերէ ին Յու Մարիամ ,
ինծ ալ դուն հասիր մա-
հուանս ատենը . և աս
սրտով հիմակուընէ իս

քեզ կը յանձնեմ, որ հո-
գիս քու ձեռքովդյանձ-
նես Յնի և Մարիամու-
ձեռքը :

Աղօթա առ ամ եբա :

Սբ Յովհաննէս Մկր-
տիչ, սուրբ Ստեփանոս
Նախավկայ, սուրբ առա-
քեալք և մարդարելք,
մարտիրոսք, Ճդնաւորք,
կուսանք, հայրապետք,
վարդապետք, և ամենայն
դասք սրբոց բարեխօս ե-
ղիք աստուծոյ առջելին.

ծի համար այժմե՛կ ժա-
մու մահուանս . ամէն :

Ինն դասք սուրբ հրեշ-
տակաց , հազարք հազա-
րաց և բիւրք բիւրուց , որ
կայք առաջի աստուծոյ ,
մեղի համար աղաչեցէք
որ ճշմարիտ ածալաշու-
թէ աս անցաւոր կեանքս
անցընելով դանիք յեր-
կինս ձեղի հետ յաւի-
տեան վառաւորենիք սբ
երբորդութին :

Մաղթանի Հե ննջեցէլոյ :

Հոգւոյն հանդուցե-
լոցքու տծ արած հանդիսա-
և ողորմուի. ողորմած ուր
ողորմեած հոգւոյն մել
նընջեցելոց, և հանդո
զնոսայաբայութեքում,
ուր ժողովքն են սրբոց
՚ի խաղաղութեած հոգւով
հեղութեած յերկնից բա-
րութիւնն :

Սաղմոն ճիւլ :

Ի խորոց կարդացի առ
քեզ տըր, տըր լուր ձայնի
խմում :

Եղիցին ականջքքո 'ի
լսելզայն աղօթից խոց :
Թէ զանօրէնուիս իմ
քննես տըր, տըր ո՛ կարէ
կալ առաջի քոյ, զի 'ի
քէն է քաւութի :

Վասն անուան քո
համբերի տըր, համբեր
անձն իմ բանի քում, յու
սացաւ անձն իմ 'ի տըր :

Ի պահէ առաւոտու

մինչև յերեկոյ, 'ի պահէ
առաւօտու յուսացաւ խրայէլ 'ի տէր :

Ի անէ է ողորմութիւնագում, և 'ի նմանէ է վրկութիւնա վրկեաց զիէլյամնեղութեցնը :

Տասւ էրիստ չայր մէր, պատահ էրիստ Ուջոյն ըսէ անանի դիպաւորութիւն դնէլով :

1. 2. 3. Աբ երրորդութեաւ, որ աշխարիս խաղաղութիւն ասայ, եկեղեցւոյ

Հաստատութիւն, մեր աղ
դին պայծառութիւնը բա-
րեխօսութենք ածածնի,
սրբոյն Պետրոսի և սրբ-
բոյն Գրիգորի լուսաւոր-
չի :

4. Ամենայն սրբոց, ի-
րենց յանձնելով մեզ ու
մեր ընտանիքն որսութե-
ռանիք. և վասն առող-
ջութեն հիւանդաց, միսի-
թարութեն աղքատաց, և
վշտացելոց, յաջողութեն
ճանապարհորդաց, օդ-
նութեն ամենայն անօդ-
նականաց :

5. Հինգ վերաց Յոնի,

ծնողաց և աղքականաց
հոգւոյն համար :

6. Համօրէն նընջեցե
լոց հոգւոյն համար :

7. Եօթն ցաւոց սուրբ
ածածնի՝ անզեղջ մեղա-
ւորաց դարձի համար :

8. Սուրբ Անտոն աբ-
բայի, կրտակէ պահելու
համար . ոք Յակոբայ
Մծբնայ հայրապետի, ու
սեյն Հռոբոսի՝ ժանտա-
մահէնս սլահելու. սբԳրի-
դորի նարեկացւոյ, ոք
Ռսկերերանի, սուրբ Ան-
տոնի պատուացւոյ՝ ամ-
մէն վորձանիքէ խալքս-
լու :

9. Ինը դաս հրեշտակ
ներու, որ պահեն սլահ
սլանեն մեղ ամմեն չարէ,
ու յորդորեն առաջ տա
նին մեղ յամ բարիս :

10. Միքայէլ և Գաբ
րիէլ հրեշտակապետաց,
և Յովսեվայ ածահօր, որ
իրենց բարեխօսութը տա
սը պատուիրանքն ալ ա
ղէկ սլահենք. ու սլարդէ
րես աւանդենիք մեր հո
գին իրենց ձեռքը :

11. Պաշտպան և ա
նուանակից սրբոյն, որ ի
րենց վարքին հետեւելով
իրենց քովը հասնիք եր
կինքը :

12. Երկուտասան առաքելոց, որ իբրև բարեկամքը քննի հաշտեցընեն մեղայ հետ. և մեղի ջատագով ըլլան մահուան օրը, ու վերջի դատաստանին :

Մարդանի :

Փառքքեղթը ած մեր,
որ սպարզեցեր զօրս բարեաւ և խաղաղութեանցուցանել : Մարդասէր ած՝ զառաջակայդիշերս՝
որ 'ի վրա մեր դալոց է, 'ի մեղաց վրկեա, 'ի չա-

րեաց աղատեա՛, 'ի դործս
բարիս առաջնորդեա :
Առաւոտու օրհնուեցն և
փառաբանուեցն արժա-
նի արա զամ հաւատա-
ցեալս անուանով քում
սըսոյ, և սկահեա 'ի խա-
ղաղութե :

ՏՌ ած մեր, տուր զքո
խաղաղութե ամ աշխար-
հի . բարձ զցասումն և ըզ
պատռհամն 'ի յարարա-
ծոց : Ողորմեա հարց և
եղբարց մերոց՝ կենդա-
նեաց և հանդուցելոց :
Ողորմեա զեկեղեցի շե-
նողաց, երախտաւորաց,

սլբաղատուից, սպասա-
ւորաց՝, և այնոցիկ՝ որք
ընդ հովանեաւ սբ տա-
ճարիս են հանգուցեալ:

Տը ած, օդնեա թագա-
ւորաց քրիստոնեից, և իշ-
խանացն բարեպաշտից,
զօրաց և զաւակացնոցին՝
պահելով՝ի խաղաղուե:

Տը ած մեր, սպահեա
զաւաջնորդս և զեղքայ-
րութիւնս մեր ամբողջ և
անխռով՝ի կամս ողոր-
մութե քոյ:

Նշանաւ սբ և սպա-
տուական խաչիւ քո հա-
լածեա զերեւելի և զան-

Երեսյթ Ծանամին 'ի սահ-
 մանաց մերոց և 'ի ընտ-
 կութենէս մերմէ: Փըր-
 կեա զմեղ 'ի հրոյն յաւե-
 տենից: Եւ քեղ փառք
 յաւիտեանս + ամէն:





ԿԵՐՊ ԿԵՐՊ ԱՂՕԹՎ

Մը ապէն իուղէս նէ
ընէլու :

Աշէի աղօթէ ընէլու շնորհէ
ինդրէլ :

Ասսած մը առ
ջետ երենալ, որովհետեւ
դիմացդ կելամնէ՝ հրա-
մանոցդ հետ խօսելու՝
քը աղօթքը ընելու ձամ-
բան չեմ դիտեր. խելքս

աւ կըտարտընի , միտքս
 կըցնդի . մարմնովս ժա-
 մուն մէջն եմ , կըսպատ-
 կելքի մը առջև նստեր
 եմ , հոգւովս չեմգիտեր
 ուր եմ : Ուստի կաղա-
 չեմ , աղօթքի շնորհք ին-
 ձի տուր , որ գիտնամո-
 րու առջև կայներ եմ ,
 ումհետ կըխօսիմ , և ինչ
 կուղեմ : Թագաւորիդ-
 թագաւորաց առջևը ե-
 կած եմ , որ խեղճ աղքը-
 տի մը սկս ողորմութիւդ-
 մուրամ . ծանտը հիւան-
 դի սկս տէրտիս տէր-
 ման փընտեմերկնաւոր

բժշկէդ. ամմէն խնդիրքս
 համարձակ ուղեմիմսի-
 րական հօրմէս, մեղքէ-
 րուս թողութիւն, ու նոր
 նոր շնորհքներ առնեմ.
 ըրած աղէկութիւներուդ
 շնորհակալըլամ, որ նո-
 րէն ամմէն իժիր ամմէն
 կերպ բարիքդ տեսնալու
 յոյս ունենամ: Ուրեմն
 դուն ինծ ողորմէ, աղէկ
 աղօթք ընելու ներսէն
 տուն տուր ինծի. հե-
 ռացուր ամմէն սատա-
 նային փորձութիւները, որ
 կուղէ միշտ աղօթքիս ար-
 գելք ըլլալ, դիտնալով

որ ամմէն բարիք աղօթ
 քէն կըլսայ մեզի, ու ա-
 ղօթքն է արքայութեան
 բալլիքը։ Միանդամայն
 իմ ամմէն գործքս ՚ի
 փառս քո ըլլայ, որով
 ամմէն ատեն աղօթք ը-
 նել կըսեպուի։ որսկէս զի
 կարենամ քու հրամանդ
 կատարել, թէ պարտ է,
 յամ ժամ յաղօթս կալ,
 և մի ձանձրանալ։

Ասդուծոյ յանչնել մեկ ան
 ուշիցներն ալ։

Տը ած իմ, գիտեմ որ
 շատ անդամ սխալել եմ

իմ իւելքիս կառավարու-
 թեանը հաւանելով, ին-
 ձի կիւվէնմիշ ըլլալով.
 մեղայ մեղայ, ասկից եակ-
 քեզի կըյանձնեմ իս ալ,
 ընտանիքս ալ, ճանչուոր-
 ները և անճանաչները,
 ու բոլոր աշխարքը : Դո՛ւ
 կառավարէ զամմէնիքս
 քու անբաւ իմաստուք
 և հայրական գթուքդ և
 ողորմուք : Ողորմէ՛ մե-
 ծին ու պղտըկին, աղքը-
 տին ու հարուստին . հի-
 ւանդներուն առողջու-
 թիւն պարզե՞՛, խեղձե-
 րուն մսիթարուի, ճամ-

բորդներուն ալ սելա-
մէթ ամմէնուն գործքին
յաջողութեավառաքո և
յօդուտ իրենց հոգւոյն:

Տղաքները շնորհքիդ
մէջ աճին, կտրիճները
ու ճահիլները առանց
մեղաց ասլրին. ամմէն
քրիստոնէ համբերութե
ածսիրութե եղբայրսի-
րութե կեանքերնին անցը-
նեն, որ արքայութե ար-
ժանի ըլլան: Մերննջե-
ցելոց թողութե և ազա-
տութե շնորհէ, որ ժամ
մի առաջ արժանի ըլլան
քու սուրբ տեսութեդ:

Մեղաւորներուն , ան-
հաւատներուն , մոլո-
րածներուն դարձ տուր ,
Էյս տուր , շնորհք տուր ,
որ արժանի ըլլանքու ո-
ղորմութեղ . ամմէն :

Խոսպովանանչի աղափըսու-
պութի :

ՏՌ իմե ած իմ , որ
հայր մեր սիրելի , որ դա-
տաւոր մեր ահաւոր , որ
իշխան մեր ամենափա-
ռաւոր , տէր թաղաւոր
մեր երկնաւոր , որ փըր-
կիչ մեր ամենեցուն : Ահա

քննեցի իմ կողմանէս
 խռղմբանքս և այսչափ
 մեղքմիտքս եկան անցած
 խոստովանանքէն մինչեւ
 հիմայ, կամաչեմ իմ ա
 պերախտութեա, կուլամ
 կողբամ որ իմ անհուն
 սիրելիս ասչափ սրդող
 ցուցի, և քու սիրուդ
 համար կըցաւիմ կըզըզ
 ջամ'ի բոլոր սրտե, ու
 կառաջադրեմ ասկէց ե
 տե զգուշ կենալ ամմէն
 կերպով, ու հեռանալ
 յամորոգայթից մեղաց:
 Եւ ինչպէս որ չար սա
 տանայի հետեւելով չա-

մաչեցի մեղք դործելու
 առեն, ասանկ ալ հիմա
 քու հրամանիդ հետեւե-
 լով առանց խըսինելու
 համարձակ իս ամբաս-
 տանել կուզեմ քէնայ-
 ին առջեւ, որ քու տեղդ
 է : Ուստի տուր ինծի
 սլարդմոքով, յստակ ձա-
 նով ու խոնարհ սրտով
 խոստովանիլ ամմէն դիտ-
 ցածս, որ ամմէնուն թո-
 ղութիւն առնեմքու ողոր-
 մութեգ, և կարենամ
 հետդ հաշտուիլ, ու ա-
 նուշ սէրդ վայլել և քու
 շնորհքովդ իս ուահէ հիւ

մակուց ամմեն մեղքէ, և
առաջնորդէ 'ի բարե-
գործուի 'ի փառս քո
և 'ի վրկութի հոգւոյս。
ամմեն :

Յամենայն ժամաղա-
շանք իմ այս են, 'ի մե-
ղաց իմոց սուրբ արան զիս
տը, և յօտարէն պահեան
զժառայս քո մարդասէր
տէր :

Հաղորդուն պատրաստուի :

Ո՞վ եմ ես տը, և ո՞վ ես
դու տը, որ կուզես դալ
իմ սիրս հանդչիլ。 տը

չեմ բաւական, եթէ ՚ի
 սիրտ իմ մտանիցես. այլ
 ասա՞ բանիւր, և բժշկեսցի
 հոգի իմ: Բայց դու ո
 ղորմած և ամենողորմ,
 ըսիր, թէ ոչ է պիտոյ
 բժիշկողոց, այլ հիւան-
 դի, ահաւասիկ ողջա-
 ցար խոստովանանքով,
 երթ այսուհետեւ մի մե-
 ղանչեր. տես որ՝ կըսես՝
 եսքեզ բժշկեցի սրբե-
 ցի մաքրեցի, որ դամ
 հանգչիլ սրտիդ մէջ իրու-
 ի վերնատուն սիոնի զար-
 դարեալ, ու հոնտեղը

.քեզի հետ մէկ սեղան
 նստիլ,ու.քեզիերակրել
 հոգեորանց անմահա-
 կան իմ սեղանէս սպա-
 տուական մարմնով և ա-
 րեամբս. որ ասկէ ետե-
 ռէ հիւանդանաս հոգ-
 ւով և ոչ մեռնիս: Ո՛վ
 անբաւ ողորմութքո տը,
 ահաւասիկ կամ ծառայ
 քո (կամ աղախին քո),
 եղիցի ինձ ըստ բանի
 քում: Ես անարժանս կը-
 փափառիմ սիրով .քեզ
 ընդունիլ, դուն ալ տէր,
 սիրով իս ընդունէ, միա-
 ցուը իմ սիրաս.քու սըր-

տիդ հետ, որ յաւիտեան
քեզնէ չիբաժնուիմ:

Զ ծնեալն 'ի սըյ կու-
սէն ընկացուք 'ի սիրտս
մեր հաւատով, ողլ եր-
բեմն 'ի գիրկսն սիմէոն :
Մաքրեա զմիտս և զխոր-
հուրդս, զի և մեք հա-
ղորդեսցուք սրբութ ընդ
սըյ քոց առաքելոց այս-
օր 'ի սը վերնատունն,
աղաչեմք փրկիչ ողոր-
մեա

Յ աստուածային կայ-
ծակունն 'ի սրովքէից
անհսկելին անմաքրասկէս

մերձեցաք՝ դու սլարտա-
պան քում խորհրդոյն,
շնորհեա՛ զնոյն մաքրու-
թբ ՚ի Թողութե մեղաց
մերոց :

Որ վառեցար ՚ի յար-
փուոյն, և ոչ կիզար ըստ
մորենուոյն, այլ ետուր
զհացն կենաց կերակուր
բանաւորաց, բարեխօ-
սեա՛ առքո ջնջել զգիր
մեղաց մերոց :

Գոհութիւն հաղորդուելուն
Եղիւ :

Գոհանամղքեն, շնոր-
հակալ եմքեզ որ յու,

չեմ կը լինար արժանաւ
 սկզբ քաւական գոհութեա
 քեզ մատուցանել, որ ե-
 կար իմաղքատ հոգւոյս
 տունը, ու աս անսկիտան
 սրտիս մէջ ընակիլ ուղե-
 ցիր: Թէ որ Երկրաւոր
 թագաւոր մը իմ տունս
 գար նէ, աշխարհք իմն
 կը լլար ուրախութէս,
 ու ամմէն բարիք անկէց
 կը յուսայի. հասկա դուն
 Երկնաւոր թագաւոր՝ որ
 իմ սիրտս եկար նէ, ի՞նչ
 մէծ վիառք սկատիւ է
 ինձի, և անտարակոյս
 յոյս վիրկութե հոգւոյս:

ինչպէս որ Զաքէոսի ը-
 սիր, այսօր եղեւ վրբկու-
 թե տանս այսմիկ, ինձ
 ալ զնոյն ըսէ և կատարէ,
 քաղցր և բարերար վրբ-
 կիչ իմյա: Աս քու ան-
 բաւ մարդասիրութիւն է՝
 սէր անունյա, որ չէ թէ
 միայն ինձի համար խաչի
 վրայ մեռնիս հոգիս խա-
 լըսելու համար, հապա-
 լաս միանաս ալ ինձի
 հետ սուրբ հաղորդուք:
 Ուրիշ վոխարէն չունիմ
 քեզ ընելիք ած իմ, սէր
 իմ, ած սրաի իմոյ, միայն
 բոլոր սիրոս քեզ կընըւի-

ըեմ, ու կը փախագիտիմ ու
 կը սլաղատիմ որ իծմէ յա-
 վատեան չքաժնուիս, որ
 ես ալ քեղնէ չի քաժնու-
 իմ յաւիտեան։ Եսոր հա-
 մար կը կին կը կին շնորհք
 կը խնդրեմ, որ աս քու
 ինձի ըրած շնորհքդ
 չանչնամ, խըմէթդ դիտ-
 նամ, մէյմալ քեղ մեղքո-
 վըս չիդառնացընեմ, աշ-
 խարք ու մարմինս ատեմ,
 քեղսիրեմ։ սատանային
 խղմէթ չընեմ, քեղմիայն
 ծառայեմ։ զի ես ծա-
 ռայ քո եմ, և որդի ա-
 ղախնոյ և մօր քո ամե-

՚ի ասրբուհի աստուա-
 ծածնիլ . ամ մտածմուն-
 քը խօսքս և դուծքս ՚ի
 վառսքո ըլլան . և ար-
 ժանի ըլլամդալվառա-
 ւորել զքեզ ընդ հօր և
 ամենասուրբ հոգւոյն
 յաւիտեանս յաւիտե-
 նից . ամեն :



ՍՐՏԱՆՑ ՀԱՌԱՉԱՆՔՆԵՐ

աղօթիք ապէն, ու աղօթիք
դուռը :



Ուստի ինձ առնելըզ
կամնքո, զի դու ես ած
իմ:

Զնանապարհոքո տը
ցոյց ինձ, և զշաւիղո քո
ուսո՞ ինձ:

Լոյս տուր տը աչաց ի-

մոց, զի մի ելքէք ննջեցից 'ի մահ:

ՏՌ Լոյս իմ և կեանք
իմ, որ ապաւեն կենաց
իմոց:

Օդնական իմ լեռ որ.
մի անարդեր զիս, և մի
թողուր զիս ած վրկիչ
իմ:

Պատրաստ է սիրո իմ
առքեղ ած, սկատրաստ
է սիրո իմ:

Գտի զոր սիրեացանձն
իմ. կալոյ զքեղ, և ոչ
թողեց: Մի՛ թողուր զիս
թողուշ զքեղ:

Ած իմ, և ամ ինչ:

դու իմես ըոլորովին, և
եսքո եմամենևին :

Տուր զոր հրամայես,
և հրամայեա զոր կամիս :

Դու ես տր մեր, դու
եսքս վրկիչ մեր • զքեզ
օրհնեն անձինք մեր :
Մարդասեր տր վասն
սրբուհւոյ անարատ մօր
քո և կռւսի, և վասն խա-
ժիքո պատուականի ըն-
կալ զաղաչանս մեր, և
կեցո զմեզ :

Խաղաղութեց տուօղ
քս, զխսղաղութի և զո-
լորմութի. քո պարզեւա
մեզ :

Յոյս կենդանուեցոյս
և ապաւեն փրկուեց տը
յս, փրկեա և փարատե-
ցո՛ զցաւս անձին խոյ :

Լուրմեղտը՝ լուրմեղ
ածային ողորմութե, և
դժուքքով խնայեայան-
ձինս մել :

Փառքքեղտը, փառք
քեղ, յաղաղս ամենայնի
տը փառքքեղ :

Հառաչանօք կարդամ
առքեղ,

Գառն այյոն իմ հեղ.
Ըզքո ինձ վարս նիւ-
թեա բեհեղ,

Ըզքո որ վելս տուլ
ինձ ՚ի լեղ :

Գոչեմառքեղտիրա-
ծին կոյս,

Յետյոի միակ իմյոյս.

Խաւարելոյս եօթնա-
ջահ լոյս,

Քե վրկեցայց անտա-
ռակոյս :

Առ զաւանդ մաղթա-
նացս , և տուր զողորմու-
թիւն քո շնորհացդ : Մե-
ջօք մեռելոյս անսիստ
կեանք , կործանելոյս
պարտեօք վրկութի :

Շնորհեան ինձյոյսքա-
ռութեանք և ապաւէն .
Եկ տուր շնչոյս թշուա-
կի առից զողիդ քո բա-
թի :

Ահա դու կեանիք, դու
փրկուի, դու բժշկուի,
դու անմահուի, դու ե-
րանութի, դու լուսա-
ւորութի:

Մի՛ ունայնացի վաս-
տակն աշխատուի փրկա-
կանոդ կրից մարդացելոյդ
վասն իմ այ: Մի՛ սոսկ
եղիցի քրտանցն կա-
թուած խառնեցեալ ա-
ըեամբ 'ի մատնուին ա-
ւուր գիշերին: Մի՛ ան-
շահ եղիցին կրիցդ սլր-
տուղք, զոր կարօտուիս
իմում մատուցեր:

Դու ըստ ես եյոյս,

և ես խաւար և յիմար .
Դու իսկութ բարի դովե-
լի , և ես համայնիւն չար
ասլիկար :

Երանութեանձկալի ,
յոր զկենդանութ շնչոյս
լքանելն է ախորժելի ,
զի զքեղ դոից կենդա-
նի :

Փառաւորեան զորդիդ
քո 'ի քեզ՝ ածօրեն ինձ
հրաշագործելքաւութեան
և ողորմութիւն՝ աղախին
ոյ և մայր . բարձրասցի
պատիւքո ինեւ , և ցուց-
չի փրկութիւմքեւ :

Ահա կաթել մի կա-

Եինքումդկուսութեան
յանէն իմանձրեալ կե-
նաց ինձ զօրէ , մայրդ
բարձրելոյ ո՞ն յնի արար-
չին երկնի և բնաւին եր-
կրի :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Առաջ պատագին

Մայր Խաչեցւոյն:

Վազր առ խաչին՝ մայր
ցաւագին,

Արտօսրալից 'ի սուդ
ներըին,

Ի տես ողորմ իւր
միածնին:

Անդ անցանէր ընդ անձ
նորին,

Կախակուշակ սուր
 Երկսայրին,
 Թափանց' ի սիրտ խոց
 անհնարին :

Ո՞վ տեսարան ողորմա-
 գին,

Ուր տակնասլեր մա-
 քուր հոգին

Ամենօրհնեալ ածա-
 ծնին :

Վեշտը աղետից՝ ուխք
 ահագին

Ի սիրտ ամբից ծովա-
 նային,

Ի տես ցաւոց նք միա-
 ծնին :

Ո՞վ ոք Երբեք ժուժեր
 յանձին,

Ոչ արտասուել յողք
դառնագին,

Յանչափ ցաւոց մօղլն
փրկչին :

Ո՞հանդուրժել առցաւ
սրտին,

Ոչ կարեկցիլ ծնողի
բանին,
Յաւակցելոյն իւր մի
ածնին :

Այն որ ետես զածոր
դին,

Մատնեալ առ մեղս
մարդկան ազին,

Այլ'ի հարուածսը
սլանդ դառին :

**Ետես զենեալ զիւր սի-
րելին,**
**Հանդէպ աչաց ՚ի
փայտ խաչին,**
**Եւ մահացեալը կեն-
դանին :**
**Սիրոյ աղբիւր կոյս ցա-
ւագին,**
**Ի քոց ցաւոց հան ինձ
բաժին .**
**Տուր ինձ ընդքեզլալ
առ խաչին :**
**Վառեա զիմսիրո ՚ի սէր
փրկչին ,**
**Վահ իմմեռեալ անմահ
բանին .**

**Հաճոյ լինել քեզ և
նըմին :**

**Աղէ արա մայր տիրա-
ծին ,**

**Զի ՚ի սիրո իմ բեկ-
ռեսցին**

**Խաչեցելոյն վէրք հըն-
դեքին :**

**Մասնաւորեա ինձ ըստ
մասին**

**Զանչափ տանջանսքո
միածնին ,**

**Մահացելոյն սիրով վէս
իմ :**

**Տուր ինձ ընդ քեզ լաւ
ողբագին ,**

Յաւակցութեամբ ի-
մոյ վրկչին ,
Յորչափ իցէ շունչս ՚ի
մարմին :

Ուխտիւք խնդրեմ ես
լալաղին ,
Կալընդ կուսիդ մերձ
առ խաչին ,
Հաղորդ լինել ցաւոց
քոյին :

Կոյս կուսանաց՝ ածա-
ծին ,
Դառն արտասուքդ
ինձ քաղցրասցին
Թէ զիս կցորդ առնես
նոցին :

Տուր ինձ կըեւ ըզմահ
 վիլիչին,
 Խաչակրտք քո միա-
 ծնին,
 Յիշատակաւ վիրացնո-
 րին:
 Առ իս հասցեն վերք ան-
 մեղին,
 Եւ արբեցայց սիրով
 խաչին,
 Վոս սիրոյ ոք միածնին:
 Հուր ըորբոքեալ սէր
 կենսատուին,
 Յիս վառեսցի ձե-
 ռամբ քոյին,
 Զի քեւ զերծայց յօրն
 ահադին:

Զէն ինձ զգեցո՛ զնըշան
խաչին,

Եւ ամրացո՛ մա-
հուամբ վրկչին,

Միշտ ոգեպահ շը-
նորհք նորին :

Ի մերկանալ հոգոյս
զմարմին,

Քե ըզգեցցի զփառս
երկնային,

Յանձառ 'ի փառս 'ի
փառս վրկչին :

Աղօն+ Կինի Հարդաբանի :

Ողջ լեռ թագուհի,
մայր ողորմութե, կեանք,
քաղցրուի և յոյս մեր,
ողջ լեռ : Առ քեզ կար
դամք վտարանդեալ որ
դիքս եւայի : Առ քեզ
հառաչեմք միշտ հեծութ
և լալադին 'ի հովտէ աս
տի տրտոմութե և արտա
սուաց : Եւ արդ աղէ ովլ
բարեխօս մեր դարձն առ
մեզ զգորովագութ հայ
եցուածս աչաց քոց, և
զյուզօրհնեալդ պառըու

բովայնիքոյեւտ աստա
 նօր պանդխտուես ցոյց
 մեղ, ովքը բարեբարոյ, ովք
 դժած, ովք բաղցր և ա-
 նոյշ կոյս Մարիամ։ ԱԵՐ
 բարեխօս վասն մեր սբ
 ածածին, որսէս զի
 արժանաւորք եղիցուք
 խոստմանցն քրիստոսի։

Ընդհովանեաւ պաշտ
 պանուեքո ասլաւինիմք
 սուրբ ածածին, մի ան-
 տէս առներ զաղաչանս
 մեր ի կարիս մեր, ոյլ
 յամենայն վտանգէ ասլ-
 ըւցո՞զմեղ մշտակոյս փա-
 ռաւորեալ և օրհնեալ։

Οὐ τοῦ ποτε οὐδὲ μέρη, οὐ τοῦ
 στρατοπέδου μέρη, οὐ τοῦ εργάτη-
 ιου μέρη, τῶντος πρότερον
 φυτεῖσθαι αριστερὰ γέμει,
 πρότερον φυτεῖσθαι αριστερὰ^ν
 γέμει, τοιαύτης αλλαγῆς
 γέμει γάρ τι μάκρη πρότερον
 φητος:

ՀՅԱՅԻՆ ՎՐԱՅԻ ՎՐԱՅԻ

ՄԱՂԹԱՆՔ

ԼՈՐԵՏԵԱՆ

“Ե ’Ի առուբին
պահն իւստին ’Ի նահարէլ :

Տէ՛ր ողորմեա .

Քն ողորմեա :

Տը ողորմեա .

Քն լուր մեղ :

Քն ունկնդիր լեր մեղ :

Հայր Երկնաւոր ած . ու

զորմեա մեղ :

Ուղի վրկիչ աշխարհի
 ած . ողորմեա մեզ :
 Հոգիդ նբ ած . ողորմեա
 մեզ :
 Սբ Երրորդութե մի ած .
 ողորմեա մեզ :
 Սիբուհի Մարիամ . աղա-
 չեա լու մեր :
 Սբ ածածին . աղաչ :
 Սբ կոյս կուսանաց . աղ :
 Մայր քնի . աղ :
 Մայր ածային շը .
 նորհաց աղ :
 Մայր մաքրութե . աղ :
 Մայր զգաստութե . աղ :
 Մայր անարատ . աղ :
 Մայր ամբիծ . աղ :

Մայր սիրելի • աղ:
 Մայր սքանչելի • աղ:
 Մայր արարչին • աղ:
 Մայր վրկչին • աղ:
 Կոյս իմաստուն • աղ:
 Կոյս գելյարդոյ • աղ:
 Կոյս գերահռչակ • աղ:
 Կոյս կարող • աղ:
 Կոյս բարեգութ • աղ:
 Կոյս հաւատարիմ • աղ:
 Հայելի արդարութ • աղ:
 Աթոռ իմաստութ • աղ:
 Պատճառ մերոյ խըն
 դութե • աղ:
 Անօթ հոգեորական • աղ:
 Անօթ սլատուական • աղ:

- Անօթ շքեղ՝ եռան.
դեան . աղ :
- Վարդ խորհրդա.
կան . աղ :
- Աշտղկ դաւթեան . աղ :
Աշտարակ փղոս.
կրեայ . աղ :
- Տուն ոսկեղէն . աղ :
Տաղանակ ուխտի . աղ :
Դուռն Երկնից . աղ :
Ասղառաւուեան . աղ :
Բժշկութի հիւան.
դաց . աղ :
- Ապաստան մեղա.
ւորաց . աղ :
Մխիթար վշտացե.
լոց . աղ :

- Օդնական քրիստու
նէլից . աղ:
- Թագուհի հրեշտա^ւ
կաց . աղ:
- Թագուհի նահա
պետաց . աղ:
- Թագուհի մարդա
ընէլից . աղ:
- Թագուհի առաքե
լոց . աղ:
- Թագուհի մարդի
ըստաց . աղ:
- Թագուհի վարդա
պետաց . աղ:
- Թագուհի կուսա
նաց . աղ:
- Թագուհի ամսէց , աղ:

Գառն այ, որ բառնաս
զմեղս աշխարհի.

Խնայեա ՚ի մեղ տր:

Գառն այ, որ բառնաս
զմեղս աշխարհի.

Լուր մեղ տր:

Գառն այ, որ բառնաս
զմեղս աշխարհի.

Ողորմեա մեղ:

Քա լուր մեղ.

Քա ունինդիր լեր մեղ:

Աշօթ :

Անձառելիդ ած ո
 ղորմութե, որ յանձն ա
 ռեր ոչ միայն մարդանալ
 այլ և որդի մարդոյ լի-
 նել. և ծննդեամբ ՚ի
 սուրբ կուտէ՝ մայր քեզ
 ունել կամեցար. որ զած
 ունէիր հայր յերկինս:
 Տուր մեզ աղերսեմք՝ ըզ-
 տիրամօրդյիշատակ սըր-
 տի մտօք քարոզել,
 զածամայրուի նորա գե-
 րազանց մեծարանօք սլա-
 տուասիրել. նորին գե-

բահրաշ մեծութ խոնար
 հութը զմեղ ներքոյ ար-
 կանել. որ զքեղ հոգւով
 սըլ յղացաւ, զքեղ կու-
 սութը ծնաւ, և զքեղ
 յերկրի հսկատակօրէն
 հնազանդ զաւակ ունել
 արժանի եղիւ զորոդ մեր
 յնքն. որ կենդանի թա-
 գաւորոդ ես ընդ հօր և
 ընդ ոք հոգւոյն յաւի-
 տեանս. ամեն :

Առաջուր, ինօրը, եւն-
իսնը:

Հրեշտակ ո՞ն աւե-
տեաց կուսին մարիա-
մու, և յղացաւ ի հոգ-
ոյն սրբոյ: Ողջոյնքեզ:

Ահաւսիկ կամաղա-
խին ո՞ն, եղիցի ինձ ըստ
բանիքում: Ողջոյն:

Եւբանն մարմին եղեւ,
և ընակեաց ի մեզ: Ողջ:

Չընողիս քո, աղա-

Հեմք զքեղ տը , հեղ 'ի
 հոդիս մեր , զի որ աւե-
 տեօք հրեշտակին խոր-
 հըրդազգածքեղաք մար-
 դեղուեք քի որդւոյ քո ,
 չարչարանօքնորին և խա-
 չիւ առաջնորդեալ հաս-
 ցոք 'ի վառս յարուե-
 ամէն :

Տվայոյ առաւանդ առա առաբ-
 իոյն :

Տերամայր ածածին ,
 որ ծնար իմ յու փրկես ,
 կալաչեմ յիշեքուքաղցր
 մայրուիդ , ու իմ քաղց-

ըիկյալիս մանկութեր, որ
 ինծի համար ինծի պէս
 տղայ եղաւ, ու քու մայ-
 րական սննդեամբդ քու
 սուրբ ձեռքդ մեծցաւ,
 որ զիս ալ շնորհքով մեծ-
 ցընէ : Դուն ինդրէ
 յունէս, որ իր շնորհքը իմ
 վրայէս սպակաս չընէ . ին-
 ծի խելք ու միտք տայ,
 սուրբ և սպարկեցտ և ան-
 արատ պահէ, որ սուրբ
 Յովհաննէս աւետարան-
 չին պէս իրեն սիրելի աշ-
 կերտ ըլլամ, քեզ ալ ար-
 ժանաւոր որդեղիր : Ես
 քեզ կը ճանչնամ ինծի

սիրական մայր գթած,
 դուն ալ իս ճանչցիր ինչ
 սկս սիրուն զաւակ մը՝
 ինչու եղբայր յնի. որ
 է միանդամայն իմ տրա
 և թագաւորա. և դու տի-
 րուհի իմ և թագուհի
 կոյս, վառաւորեալ վա-
 ռօք ՚ի վառս միածնիդ
 յաւիտեանս. ամէն:

ԽԱՅԱՎՈՐԱԿԱՆ

ՄԱՍՆԱԿՈՐԱԴՐԻՔ

ՓՐԻԱ-ՌԵԹԻ ՀԱՅԻՑԼԻ :

Այսօրած իմ հաւա-
տամ'իքեզ, իմ հաւատ-
քըս զօրացն : Յուսամ
'իքեզ, յոյսս ապահով-
ցներ: Սիրեմզքեզ, սէրս
աւելցներ.

Կըզդամ մեղքերուս
վըրայ, զզումս շատ-
ցներ:

Քեզ կըսաշաեմ, որ
իմառջի սկիզբս ես. քեզ
կըփափագիմ, որ իմ վեր
ջին վախճանս ես. շնոր
հակալեմքեղմէ, որ միշտ
իմ բարերարս ես. քեզ
կըկանչեմ, որ իմմէկ հա
տիկ սլաշտականս ես:

ՏՌ իմե ած իմ, քու
խմաստութեղ իս կառա
վարէ. քու արդարութեղ
իս վախցուր. ողորմու
թեղ իս մսիթարէ, կարո
ղութեղ իս սլահականէ:
Քեզ կընուիրեմ իմ
միտքս, խօսքս, դործքս,
ու քաշածս. որ ասկից

Էտեւ քեղ միայն մոմոտամ,
 քու վրադ միայն խօսիմ,
 քու կամացդ կէօրէ մի-
 այն գործեմ, ու քեղի
 համար միայն քաշեմ:

Այն բանը կուղեմ
 ող, ինչոր դուն կուղես.
 քու կամքդ կուղեմ, ինչ
 պէս որ կուղես, որչափ
 որ կուղես:

Կաղաչեմ ող, միտքս
 լուսաւորէ, կամքս վա-
 ռէ, մարմինս մաքուր
 պահէ, հոգիս որբէ:

Դուն ինձ օդնիէ ած-
 իմ, որ կարենամ անցած
 մեղքերս քաւել, դալու

փորձութիներուն յաղ
թել, վատթար բնութիս
տօքի տակ առնել, և ին-
ծի ընկած առաքինու-
թիները կատարել:

Սիրոս լեցուր սիրով
քու ինծի ըրած բարիք-
ներուդ համար . առե-
լութենով իմ մեղքե-
րուս դէմ. աղէկ սրտով
ու ջանքով իմ եղքօրս
համար, ու բանի տեղչիւ
սեպելով աշխըրքիս ամ-
մէն բանը :

Միտքս խօթէ ու յոր-
դորէ, որ միշտ իմ մեն-
ծերուս հնազանդիմ, իմ

տակս եղօղներուն հետ
սիրով վարուխմ, բարե-
կամներուն հաւատա-
րիմ ըլլամ, թշնամինե-
րուն սրտանց ներեմ:

Օդնէ ինծ տըր, որ մար-
մինս ձնչելով հեշտասի-
րուելը կոխեմ, ողորմուի-
ընելով՝ ադահուելը կոխ-
կըրտեմ. հեղ ըլլալով՝
բարկուելը յաղթեմ, ջեր-
մեռանդ ըլլալով՝ գաղ-
ջութելը հեռացընեմ:

Տուր ինծի ած իմ, որ
խոհեմ ըլլամիմ գործ-
քերուս մէջ, սրտոտ փոր-
ձանքներուն մէջ. ձախոր-

դութեան ատենը համը
բերող, յաջողուե ատե-
նը խոնարհ։

Մի թողուր որ մոռ-
նամ խելքս գլուխս ա-
ղօթք ընել, ուտելու
խրմելու չափը պահել,
զդուշաւոր ըլլալ ամմեն
բանին մէջ, ու հաստա-
տուն մնալ բարի մոքի
վրայ։

Խսշարժէ որ ճշմարիտ
փոյթ ունենամ խղճմի-
տանիքս միշտ մաքուր պա-
հելու, ամմեն շարժմուն-
քիս մէջ պարկեշտ ըլլա-
լու, ամմենուն բարի օ-

ըինակ տալու, ու առա-
 քինի վարքով կենալու:
 Քեզմով ջանք ունե-
 նամամեն իժիր բնուիս
 յաղթելու, շնորհքիդ
 գործակից ըլլալու, օ-
 րէնքներդ պահելու, ու
 յաւիտենական փրկուե-
 արժանի ըլլալու:

Շնորհէ ինձ որ, որ
 Ճանչնամերկրիս սլզոր-
 կուիր, Երկնքին մեծու-
 թիր, ատենին կարճու-
 թիր, յաւիտենականուե-
 անվախճան տեսողուիր:
 Տը ած իմ, տուր ինձի՝
 իս մահուան սլատրաս

տել, քու դատաստանէդ
վախնալ, դժոխքէն հե-
ռանալ, և արքայութեղ
ժառանգել շնորհօք և ո-
ղորմութեղուանբաւ մար-
դասիրութեղ. ամէն:

Օքհնութեի իւսուին Մարիա-
մու:

Մեծացուցէ անձն
խմզտէր, և ցնծացէ հո-
գի խմալ փրկչաւ խով:
Այց արար 'ի վերայ
խոնարհութե աղախնոյ
իւրոյ, այսուհետեւ երա-

նեսցեն ինձ ամենայն
աղդք:

Արար լիդ իս մեծա-
մեծս հզօրն. և ոք է ա-
նուն նորա:

Ողորմութեարար աղ-
դազյաղդս երկիւղածաց
իւրոց. և արար զզօրութե-
բաղկաւ իւրովլ:

Յըուեաց զամբարտա-
ւանս 'ի մտաց սրտից. և
քակեաց զհզօրս յաթո-
ռոց:

Զիսնարհս բարձրա-
ցոյց. զկարսոս ելից բա-
րութք, և զմեծատունս
արձակեաց ունայնս:

Պաշտպանեաց խրայ.
Էլի ծառայի իւլոյ, յի-
շելով զողոքմութե իւլ:
Որսկէս խօսեցաւ առ
հարս մեր ընդ աբրահա-
մու՝ և զաւակի նորայա-
ւիտեան:

ՄՏԱԾԱԿԱՆԻՆ

Հարիստորութեա:

Առօթարքն աղեկը ու
ամենելին հարկաւորը
մտածականն է. ուստի
ամեն օր նայե՛ որ մէկ
քառորդի չափ ամեն
հոգըդ թողուս, ու ա-
ռանձինն մտըստաս՝ ինչ
որ բարի խորհուրդներ

ըսած գլոբուկին մէջ, կի՞
 խոկմունքին մէջը դրած
 է նէ. որով կարենաս
 քու սլարտքդ ճանչնալ,
 խղչմըտանքդ քննել ու
 մաքրել, աստուծոյ վա-
 խովը ու սիրովը ճշմարիտ
 ածապաշտ ըլլալ, և ան-
 տարակոյս փրկութե հաս-
 նիլ աստուծով։ Աս վախ-
 ճանի համար դրած են
 ամմէն աղօթքնելը, և մա-
 նաւանդ մտածական ա-
 ղօթքը։

ՑԱՆԿ

—

Ծանուայում	3
Ապահովեան աղօլիք .	5
Ներգործութիւն հա-	
ապահով	10
— յուսուց	12
— սիրոց	13
Աղօլիք առ սբ ածա	
ծին	15
— առ պահապահութեան հընդ-	
պահին	17
Պարագագի աղօլիք	21-47

Իշեման աղօթ+	•	50
Գրեգորի Սաբէկացոյ,		
Ընկալ ժաղցը •	•	54
Անկանիմ+ առաջի +»		58
Մայր աբ սփանչելի •	•	59
Աղօթ+ առ սուբբն		
Յովենի • • •	•	64
— առ ամ աբ+ •	•	65
— Վասն ննջեսնեց •	•	67
— 'ի բարէխօսութի		
աբբոց • • •	•	69
Աղօթ+ ընելու ընորհ+		
ինտրէլ • • •	•	77
Աղօթինութի առ ամ		80
Պապըսապութի իսոս		
պովանանդի • • •	•	83
հաղորդութիւնն •	•	86

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՈՒՅ	
ԴՐԱՆՑ ԵՎԻՆ ԵՎԱԴԸ	90
ԶԱՅՆԱԿԱՅԱՆ ՀԱՅՈՒՅԱՅԱՆՔ	
ՆԵՐ	95
ԵՐԳ ԱԽ-ՏԱՅՐ ՇԱԽ-ԱԽ	
ԳԻՒՆ	103
ԱԼՈՒՄ ՈՉՉ ԼԵՐ ԸԱԽ	
ԳՐ-ՀԻ	111
— ՏԵՐ ՌԱՄԲԵԱ	114
— ԱՆՁԱԽ-ԵԼԻԴ ԹՃ	120
ԱԼՈՒՄ ՀՐԵՇՎԱԽ ԹԻՆ	122
ԱԼԱՀԱՆՔ ՓՈՂԱՍՐ ԱԽ	
ԱԽ-ԵՐԲ ՔՐԵԱՆ	123
ՕՐ ՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐԵՒՄ	
ՏԱ-ՄԱ-ԾԱ-ՄԱ-ՄԱ-ՄԱ	133
ՄԱՄՃ-ԱԿԱՆՔ ՀԱՐԵՒՄ	
ԱԽ-ԻՆՈՒԹՅԱՆ	136



ପ୍ରକାଶନ କମିଶନ
ପ୍ରକାଶନ କମିଶନ

ՀԱՅՐ

ՄԻԼԵՆԻ ՁԵՒԹԵ

ԲՐԱՄԱՋԱՆԱՀԵՐԵ

Ժ. ԱՎՐՈՂԻՆ

(ՀԱՅՐԱՊԵ)

Դ 5 Խ ա մ բ 1881 թ.

